

КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського»

УХВАЛЕНО

Вченою радою КЗВО ЛОР
«Львівська медична академія
імені Андрея Крупинського»
протокол № 11 від «25» 05 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КЗВО ЛОР
«Львівська медична академія імені
Андрея Крупинського»

Юрій КРИВКО

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВНКЗ ЛОР «ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА
АКАДЕМІЯ ІМЕНІ АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО»**

1. Загальні положення

1.1. Дане Положення укладено на підставі Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 р., Положення про КМРСООП КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. Андрея Крупинського», Статуту КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. Андрея Крупинського» (далі Академія) та Положення про освітній процес.

1.2. Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації освітнього процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної навчальної роботи. СРС спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь відповідно до обраної спеціальності.

1.3. Це Положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної, наукової роботи студентів та спрямоване на вирішення таких завдань:

- визначення принципів та порядку організації самостійної роботи студентів;
- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів;
- визначення ролі та завдань підрозділів Академії в організації СРС.

2. Зміст і види самостійної роботи здобувача вищої освіти

2.1. Зміст самостійної роботи студента визначається робочою навчальною програмою конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

2.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з навчальної дисципліни впродовж семестру;
- роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою навчальною програмою дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
- підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до модульних і комплексних контрольних робіт;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів;

- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до підсумкової державної атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи відповідного освітнього ступеня.

2.3. Для організації СРС необхідні такі умови:

- готовність студентів до самостійної роботи, мотив до надбання знань;
- наявність і доступність необхідної навчально-методичної літератури та довідкового матеріалу;
- наявність відповідної матеріально-технічної бази: навчально- лабораторного обладнання, комп'ютерних класів тощо;
- система регулярного контролю якості виконаної самостійної роботи; консультаційна допомога викладача.

3. Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студента

3.1. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен складати не менше, від 1/2 і не більше, ніж 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення окремої навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми. З тих навчальних дисциплін, де передбачено не лише засвоєння певного обсягу знань, а й вироблення необхідних практичних вмінь і навичок, обсяг аудиторних занять становить, як правило, близько 1/2, а з інших навчальних дисциплін близько 1/3 загального обсягу часу.

3.2. Організацію СРС в Академії забезпечують:

- кафедри та циклові комісії;
- науково-педагогічні та педагогічні працівники, які викладають відповідні дисципліни (освітні компоненти).

3.3. Методична рада Академії:

- здійснює аналіз та експертизу робочих планів, навчальних та робочих навчальних програм дисциплін (освітніх компонентів), рекомендує їх до затвердження;
- готує до засідань Вченої ради документи та матеріали з питань навчально-методичної роботи, зокрема з питань організації самостійної роботи студентів;
- здійснює контроль за виконанням рішень Вченої ради Академії з питань навчально-методичної роботи, зокрема з питань організації самостійної роботи студентів;

- надає методичну допомогу кафедрам та циклових комісій в організації СРС;
- контролює планування та організацію СРС на кафедрах та циклових комісіях;
- надає методичну допомогу викладачам у створенні навчально-методичної літератури, зокрема, призначеної для самостійної роботи студентів.

3.4. Кафедри та циклові комісії Академії визначають:

- основні напрями, зміст, форми та методи підготовки студентів до самостійної роботи, формують мотивацію до одержання знань та навичок;
- конкретний зміст, обсяг матеріалу для самостійного вивчення з кожної дисципліни (освітнього компоненту) у відповідності до навчального плану;
- спосіб викладення навчального матеріалу в методичній літературі (навчальних посібниках, методичних вказівках тощо) в доступній для ефективного засвоєння формі;
- бюджет часу студента, необхідний для засвоєння певного обсягу матеріалу з кожної конкретної дисципліни;
- основні напрями наукової роботи студентів;

Кафедри та циклові комісії Академії включають:

- питання організації СРС до змісту пропедевтичних (пропедевтика – вступ у будь-яку науку, систематично викладений у стислій та елементарній формі) тем дисциплін;

Кафедри та циклові комісії Академії забезпечують та здійснюють:

- контроль за організацією та якістю виконання СРС;
- аналіз ефективності СРС, внесення коректив з метою активізації та удосконалення СРС;
- моніторинг розвитку навичок СРС у студентства та пропонують рекомендації щодо їх удосконалення.

3.5. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Академії *знайомлять студентів:*

- з формами та методами організації освітнього процесу в Академії, основами наукової організації праці, методикою самостійної роботи, критеріями оцінювання якості самостійної роботи;
- метою, засобами, трудомісткістю, термінами виконання, формами контролю СРС.

формують:

- навички роботи з підручниками, класичними першоджерелами та сучасною науковою літературою;
- навички пошуку оптимальних варіантів відповідей, розрахунків, рішень;

- навички науково-дослідної роботи;
проводять, здійснюють:
- групові та індивідуальні консультації;
- систематичний контроль за виконанням студентами завдань, рекомендованих до самостійного опрацювання;
- аналіз та оцінку роботи студента.

3.6. Бібліотека Академії:

- організує консультації з бібліографії з метою формування у студентів навичок пошуку інформації, вміння орієнтуватися в довідково-бібліографічному апараті бібліотеки, інформаційних системах і базах даних;
- забезпечує формування та постійне оновлення електронної бази навчально-методичної літератури, та вільний доступ до неї у локальній мережі Академії;
- надає студентам допомогу в організації роботи з навчально-методичною літературою.

4. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення умов для самостійної роботи

4.1. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (освітнього компоненту) може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться згідно із заздалегідь складеним графіком, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

4.2. Академія створює студенту всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, зокрема забезпечує доступ до навчальної та лабораторної бази, комп'ютерних класів, бібліотечного фонду.

4.3. При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (напр., комп'ютерних баз даних), передбачає можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

4.4. Бібліотека забезпечує освітній процес необхідною літературою та інформацією (комплектує бібліотечний фонд навчальною, методичною, науковою, періодичною, довідковою літературою згідно з навчальними планами і програмами (в тому числі літературою на електронних носіях).

4.5. Локальні центри нових навчально-наукових комп'ютерних технологій інститутів надають доступ до інформаційних освітніх ресурсів локальних та глобальних інформаційних мереж, програмно-апаратних засобів навчання.

4.6. Самостійна робота студентів може також проводитись на базах практики в період проведення всіх видів навчальних, виробничих та переддипломних практик різного профілю міста та регіону.

4.7. При проведенні практичних, лабораторних, самостійних дослідницьких робіт на технічному чи лабораторному устаткуванні з метою безпечного проведення обстежень та досліджень всі студенти ознайомлюються з правилами техніки безпеки, протипожежними заходами, правилами особистої гігієни, способами надання першої медичної допомоги при нещасних випадках тощо.

5. Методичне забезпечення самостійної роботи

5.1. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретних навчальних дисциплін (освітніх компонент). До навчально-методичного забезпечення СРС відносяться:

- навчальні та робочі навчальні програми дисциплін, підручники та навчальні посібники, навчальні матеріали як в друкованому, так і в електронному вигляді згідно з державним стандартом освіти відповідної спеціальності;
- методичні рекомендації та посібники з організації СРС;
- завдання для самостійної роботи студентів;
- інструкції та методичні рекомендації до виконання практичних і лабораторних робіт, семестрових завдань тощо;
- тематика рефератів та доповідей;
- тематика кваліфікаційних робіт (для магістрів) та методичні рекомендації щодо їх виконання;
- зразки оформлення індивідуальних завдань, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни;
- питання до іспитів та заліків;
- методичні рекомендації щодо написання та оформлення звітів про проходження практик.

5.2. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (банк тестів, ситуативні задачі, пакети РКР та ДКР тощо).

5.3. Навчально-методична література повинна розроблятися з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, в ній має бути визначена система оцінювання результатів СРС.

5.4. Вимоги до оформлення рукописів навчальної літератури та порядок надання їм відповідного грифа згідно з наказом МОЗ України від 19.01.2015 р. №20 із змінами, внесеними наказом МОЗ України від 04.05.2016 р. №407 «Про організацію підготовки навчальної та навчально-методичної літератури».

6. Організація самостійної роботи студентів

6.1. Методика організації самостійної роботи залежить від структури, характеру та особливостей дисципліни (освітнього компоненту), що вивчається, обсягу годин, виділених на її вивчення, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки студентів та умов навчальної діяльності.

6.2. Визначення змісту самостійної роботи студентів, форм та методів її організації покладається на кафедру та циклові комісії. Формування змісту самостійної роботи включає:

- визначення та обґрунтування необхідного переліку розділів, тем, питань, завдань, що виносяться на самостійну роботу студентів;
- визначення змісту та обсягу теоретичної навчальної інформації та практичних завдань з кожної теми, які виносяться на СРС;
- відбір методів та форм самостійної роботи студентів відповідно до сучасних технологій навчання;
- визначення форм та методів контролю за самостійним виконанням студентами завдань;
- розробка критеріїв оцінювання результатів СРС.

6.3. Критерії визначення навчальних матеріалів, які можуть бути запропоновані студентам для самостійного опрацювання:

- взаємозв'язок змісту навчального матеріалу для самостійної роботи з матеріалом, вивченим в процесі аудиторних занять;
- відповідність обсягу та рівня складності запропонованого навчального матеріалу реальним можливостям, рівню підготовленості студентів та часу, відведеному на самостійне вивчення даного матеріалу.

- 6.4. На самостійне опрацювання студентам пропонується різні види завдань:
- за рівнем складності доступні для самостійного вивчення, що розширюють, доповнюють, деталізують знання основ, викладених в базовому курсі;
 - опрацювання інформації, отриманої безпосередньо на аудиторних навчальних заняттях;

- робота з відповідними підручниками, літературою, сучасними інформаційними джерелами;
- самостійне вивчення окремих тем або питань із складанням конспекту;
- описові, фактологічні;
- спрямовані на формування, закріплення навичок та стійких знань: вправи, розв'язування ситуаційних задач тощо;
- матеріали практичного спрямування, тобто такі, які ілюструють застосування загальних принципів, викладених в базовому курсі, значенні використання у професійній діяльності;
- написання рефератів, повідомлень;
- творчі завдання (доповіді, проекти, огляди тощо);
- виконання підготовчої роботи до лабораторних та практичних занять;
- виконання індивідуальних завдань, розрахункових завдань;
- підготовка письмових відповідей на проблемні питання;
- виготовлення наочності тощо.

6.5. Планування самостійної роботи студентів на кафедрі. Робочі навчальні програми дисциплін, які складаються науково-педагогічними та педагогічними працівниками, затверджуються завідувачем кафедри і передбачають:

- визначення в кожній темі дисципліни (освітнього компонента) питань, які виносяться на самостійну роботу студентів, з посиланнями на основну та додаткову літературу;
- перелік рекомендованої навчальної та інструктивно-методичної літератури до практичних та семінарських занять, лабораторних робіт;
- окремий розділ «Організація СРС», в якому укладач має визначити мету та основні види можливих індивідуальних завдань, тематику і вимоги до виконання та обсягу роботи із зазначенням кількості годин на СРС;
- критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

Робоча навчальна програма складається лектором і регламентує обсяг, графік виконання, зміст аудиторної та самостійної роботи студентів при вивченні дисципліни (освітнього компонента) протягом семестру. В робочій навчальній програмі та плані дисципліни є розділ «Організація СРС». В цьому розділі необхідно визначити теми або питання теоретичного матеріалу дисципліни, які виносяться на СРС, із зазначенням годин на їх вивчення.

В індивідуальному плані роботи викладача як основному документі, в якому відображається навчальна, методична, наукова та організаційна робота, обов'язково в цих розділах науково-педагогічним та педагогічним працівником планується розробка методичного забезпечення самостійної роботи студентів.

6.6. Крім обов'язкового переліку документів кафедри та циклової комісії, є матеріали для організації самостійної роботи студентів з кожної конкретної дисципліни (освітнього компонента). Вони створюють складову частину навчально-методичного комплексу дисципліни (освітнього компонента).

6.7. Студенти, що приступають до вивчення дисципліни, на перших заняттях повинні бути поінформовані науково-педагогічним та педагогічним працівником, щодо системи організації самостійної роботи з даного курсу — обов'язкових та вибіркових завдань, термінах їх виконання, оцінювання за кожен вид робіт, часу проведення консультацій, а також отримати докладну інформацію про основну та додаткову літературу, рекомендовану до самостійного вивчення дисципліни.

6.8. В навчальній та інструктивно-методичній літературі, яка розробляється викладачами кафедр та циклових комісій для СРС, містяться методичні рекомендації до вивчення дисципліни, питання для самоконтролю, порядок та приклади розв'язання типових і нетипових задач тощо.

7. Система контролю самостійної роботи студентів

7.1. Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи студентів є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію осіб, які здобувають певний освітній ступінь.

7.2. Навчальний матеріал дисципліни (освітнього компонента), передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль/модульний контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

7.3. Контроль СРС здійснюється в залежності від виду самостійної роботи і передбачає такі форми:

– тестування;

- фронтальне опитування під час практичних, лабораторних, семінарських занять;
- перевірка виконання індивідуальних завдань під час виробничих та переддипломних практик;
- завдання, що передбачають нестандартні рішення
- теми СРС, які зазначені в робочих навчальних програмах та силабусах, як неформальна освіта за наявності сертифікату

7.4. Одержані студентами знання під час виконання СРС враховуються:

- при фронтальному опитуванні під час практичних, лабораторних, семінарських занять формуючи загальну оцінку (бали) за відповідну тему;
- при здачі модульного контролю з дисципліни (освітнього компоненту);
- при складанні семестрових екзаменів та випускової атестації.

8. Критерії оцінки результатів СРС

8.1. В процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів відповідно до вимог.

9. Умови реалізації

Положення може бути змінено та доповнено за ініціативою ректора, Вченої чи Методичної ради Академії.

Кафедри Академії можуть керуватися даним Положенням при розробці відповідних положень про організацію самостійної роботи студентів з урахуванням специфіки умов реалізації конкретних освітньо-професійних програм.